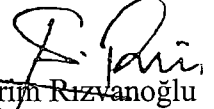

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Murat Kurum tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Evrim Rızzanoğlu
İstanbul Milletvekili

Depozito Yönetim Sistemi (DOA), ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanmasını teşvik eden ve döngüsel ekonomiye katkı sağlamayı amaçlayan önemli bir çevre politikası aracıdır. Sistemin başarıya ulaşması ise yalnızca teknik altyapının kurulmasına değil; mali yönetiminin şeffaf, hesap verebilir ve kamu denetimine açık olmasına bağlıdır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından DOA uygulamasının 1 Temmuz 2026 tarihi itibarıyla 81 ilde hayata geçirildiği açıklanmıştır. Ancak sistemin ülke genelinde yaygınlaştırılmasıyla birlikte oluşacak mali büyüklüğün nasıl yönetileceği konusunda kamuoyunda önemli soru işaretleri bulunmaktadır.

Nitekim Sayıştayın Türkiye Çevre Ajansı'na ilişkin denetim raporlarında geçmiş yıllarda önemli mali ve idari eksiklikler tespit edilmiştir. Bu bulgular, Türkiye Çevre Ajansı'nın mali yönetimi ve hesap verebilirliği konusunda kamuoyunda haklı soru işaretleri oluşturmuştur.

Öte yandan Türkiye Çevre Ajansı'nın kamuoyuna açık en güncel faaliyet raporu 2023 yılına aittir. Ajansın 2024 ve 2025 yıllarına ilişkin faaliyet raporları hâlen yayımlanmamıştır. Bu durum, ülke genelinde uygulanmaya başlayan ve milyarlarca liralık işlem hacmine ulaşması beklenen DOA sisteminin mali işleyişinin kamuoyu tarafından düzenli olarak izlenmesini güçleştirmektedir.

Kamuoyunda yer alan bilgilere göre, Türkiye Çevre Ajansı'nın 2023 Yılı Faaliyet Raporu'nda, Depozito Bilgi Yönetim Sistemi kapsamında ödeme altyapısı, e-cüzdan ve kartlı ödeme sistemlerine ilişkin olarak Türkiye Emlak Katılım Bankası AŞ ile iş birliği yapıldığı belirtilmektedir. Ancak söz konusu iş birliğinin mali kapsamı, sistem kapsamında tahsil edilecek tutarların hangi hesaplarda tutulacağı, iade edilmeyen depozito bedellerinin nasıl yönetileceği ve bu tutarlardan doğabilecek finansal getirilerin hangi kurum veya kuruluşa ait olacağı hususlarında kamuoyuna açıklanmış yeterli ve ayrıntılı bilgi bulunmamaktadır.

DOA sistemi büyüdükçe, vatandaşlar tarafından iade edilmeyen ambalajlara karşılık oluşacak depozito bedelleri nedeniyle önemli miktarda mali kaynak birikmesi beklenmektedir. Bu kaynakların hukuki statüsünün ne olduğu, hangi hesaplarda tutulduğu, nemalandırılıp nemalandırılmadığı, oluşan finansal getirilerin nasıl değerlendirildiği ve tüm bu süreçlerin kamuoyuna hangi yöntemlerle açıklandığı; kamu güveni, mali saydamlık ve hesap verebilirlik ilkeleri açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu bağlamda;

1. DOA uygulaması kapsamında 81 ilde faaliyette bulunan Depozito İade Makinesi ve diğer iade noktalarının sayısı kaçtır? Bunların il ve ilçe bazındaki dağılımı nedir?
2. Depozito İade Makinelerinin illere ve ilçelere dağılımında nüfus, ambalaj tüketim miktarı, yerleşim yoğunluğu, turizm hareketliliği, ulaşım olanakları ve erişilebilirlik gibi hangi ölçütler esas alınmıştır?
3. Her il veya ilçe için kişi başına düşmesi hedeflenen Depozito İade Makinesi ya da iade noktası sayısı nedir? Bakanlığınız tarafından belirlenmiş asgari bir erişilebilirlik standardı bulunmakta mıdır?
4. Bugün itibarıyla 973 ilçenin kaçında en az bir aktif Depozito İade Makinesi veya fiilen çalışan iade noktası bulunmaktadır? Sistemin uygulandığı açıklanmasına rağmen aktif makine ya da iade noktası bulunmayan ilçeler hangileridir?
5. 2026 yılı sonu, 2027 yılı sonu ve izleyen beş yıllık dönem için ulaşılması hedeflenen toplam Depozito İade Makinesi ve iade noktası sayısı kaçtır?
6. Bakanlığınızın önümüzdeki beş yıllık dönemde ulaşmayı hedeflediği yıllık ambalaj toplama oranı ve ambalaj iade oranı nedir? Bu hedeflerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
7. DOA sisteminin ülke genelinde uygulanmaya başladığı 1 Temmuz 2026 tarihinden önergemin cevaplandığı tarihe kadar piyasaya sürülen DOA logolu ambalaj sayısı kaçtır? Bu ambalajların ne kadarı sisteme iade edilmiştir?
8. Piyasaya sürüldüğü hâlde sisteme iade edilmeyen DOA logolu ambalajların toplam sayısı kaçtır? Bu ambalajlara karşılık sistemde kalan toplam depozito bedeli ne kadardır?
9. DOA sistemi kapsamında depozito bedeli 1 TL olarak hangi bilimsel, ekonomik veya teknik analizler doğrultusunda belirlenmiştir? Bu tutarın belirlenmesinde hangi kurum veya kuruluşların görüşü alınmıştır?
10. İade edilmeyen ambalajlara karşılık oluşan depozito bedellerinin hukuki niteliği nedir? Bu tutarlar hangi kurum adına muhasebeleştirilmektedir?
11. İade edilmeyen depozito bedelleri hangi kurum adına, hangi banka veya bankalarda ve hangi hesap türlerinde tutulmaktadır?
12. İade edilmeyen depozito bedelleri nemalandırılmakta mıdır? Bu tutarlardan faiz, kâr payı veya başka bir finansal getiri elde edilmekte midir?
13. İade edilmeyen depozito bedellerinden elde edilen faiz, kâr payı ve diğer finansal getirilerin mülkiyeti kime aittir? Bu gelirler hangi kurumun bütçesine veya hesaplarına aktarılmaktadır?
14. İade edilmeyen depozito bedelleri ve bunlardan elde edilen finansal getiriler hangi amaçlarla kullanılmaktadır? Bu kaynakların yalnızca Depozito Yönetim Sistemi, geri dönüşüm faaliyetleri ve çevre yatırımlarında kullanılmasını güvence altına alan açık bir mevzuat hükmü bulunmakta mıdır?
15. Türkiye Çevre Ajansı ile Türkiye Emlak Katılım Bankası AŞ arasında Depozito Bilgi Yönetim Sistemi, e-cüzdan, ödeme ve kartlı ödeme altyapısına ilişkin imzalanan protokol veya protokollerin tarihi, süresi ve mali kapsamı nedir? Söz konusu protokoller kapsamında Türkiye Emlak Katılım Bankası AŞ'ye hangi görev, yetki ve sorumluluklar verilmiştir?
16. Türkiye Emlak Katılım Bankası AŞ'ye sistemin kurulması veya işletilmesi karşılığında hizmet bedeli, komisyon, işlem ücreti ya da başka bir ad altında herhangi bir ödeme yapılmakta mıdır? Yapılıyorsa tutarı ve hesaplama yöntemi nedir?
17. Vatandaşların DOA e-cüzdanlarında biriken ancak henüz kullanılmayan bakiyeler hangi hesaplarda tutulmaktadır? Bu bakiyelerden elde edilen finansal getiriler kime ait olmaktadır?
18. Türkiye Çevre Ajansının 2024 ve 2025 yıllarına ilişkin faaliyet raporları neden hâlen yayımlanmamıştır? Bu raporların yayımlanması için öngörülen takvim nedir?

19. Bundan sonraki faaliyet raporlarında DOA sistemi kapsamında tahsil edilen toplam depozito bedeli, vatandaşlara ödenen tutar, iade edilmeyen depozito bedelleri, hesap bakiyeleri ve elde edilen finansal getiriler ayrı mali kalemler hâlinde kamuoyuna açıklanacak mıdır?
20. DOA sisteminin mali işlemleri için özel bir iç denetim birimi veya bağımsız denetim mekanizması kurulmuş mudur?
21. DOA sisteminin yıllık mali tablolarının, banka hesap bakiyelerinin, iade edilmeyen depozito bedellerinin ve bu bedellerden elde edilen finansal getirilerin Sayıştay denetiminin yanı sıra bağımsız denetime tabi tutulması planlanmakta mıdır?
22. Bakanlığınız, kamuoyunun güvenini sağlamak amacıyla; iade edilmeyen depozito bedellerinin toplamını, bu paraların tutulduğu hesapları, elde edilen finansal getirileri ve söz konusu gelirlerin kullanım yerlerini her yıl ayrı bir mali şeffaflık raporuyla açıklamayı planlamakta mıdır?